

Ala xa masenyi Annabi Daniyeli be Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Daniyeli xa Kitaabui fee masenma naxee dangixi Babilon boxi ma. Ala nu bara a niya Babilon mangɛ xa Isirayilakae xanin, e xa lu konyiya kui e xa yunubie xa fe ra. Na mangɛ naxa segetala xaranxi ndee tongo, e xa findi a xa walike xungbee ra a xa banxi kui. Annabi Daniyeli nu na na mixie ya ma.

Alatala naxa a masen Babilonkae be Daniyeli saabui ra, senbe luma ne mixi yi ra naxan Ala xa seriye rabatuma temui birin. Daniyeli to tondi se raharamuxi donde, Ala naxa yalanyi fi a ma dangife a booree ra. A to tondi kuyee batude, Ala naxa a ratanga faxe jaaxi ma. A to tondi sali rabɛpinde, Ala naxa a rakisi yete xaapexie ma. Ala naxa kaabanakoe gbegbe raba Daniyeli saabui ra a xa danxaniya xa fe ra.

Bafe na fe mooli ra, yi kitaabui fe gbegbe masenma ne mixie be dunija jere ki xa fe ra. Alatala findixi dunija mangɛ birin xa mangɛ xungbe nan na. Na kui a dunija si mangɛyae rapere ma ne alo a wama a xon ma ki naxe. Na fe toma yi kitaabui kui, a fa findi fahaamui ra won be Ala xa mangɛya xa fe ra. Won noma ne limaniya sotode na marakolonyi kui.

Ala xa won mali alako won xa fahaamui nun limaniya soto yi kitaabui saabui ra. Amina.

Ala xa masenyi Annabi Daniyeli be

Annabi Daniyeli sigafe Babilon boxi ma

¹ Yudaya mange Yehoyakimi xa mangeya je saxan nde ra, Babilon mange Nebukadansari naxa siga Darisalamu gere, a xa soorie fa menni rabilin gere ki ma. ² Marigi naxa Yudaya mange Yehoyakimi sa e belexe, a nun Ala xa horomobanxi yirabase seniyenxi ndee. Mange Nebukadansari naxa nee xanin Babilon boxi ma a xa ala xa banxi kui, naafuli ragatama dennaxe.

³ Mange naxa a fala Asipenasi be, a xa walikée xa mange, a xa Isirayila fonike ndee sugandi mange xabile ya ma, xa na mu kuntigi denbayae ya ma. ⁴ A xa xaxilima xaranxie sugandi naxee fate yalanxi, naxee tofan, alako e xa no walide mange xa banxi kui, e man xa Babilon xui nun a sebeli xori xaran. ⁵ Mange naxa donse nun weni itaxun e ma, e baloma naxan na je saxan bun ma. Na dangi xanbi, e xa so walife mange be. ⁶ Yudayaka naxee nu na e ya ma, nee nan ya: Daniyeli, Xananiya, Mikayeli, nun Asaraya. ⁷ Mange xa walikée xunyi naxa xili neene sa e xun ma. A naxa Daniyeli xili sa «Beletesasari.» A naxa Xananiya xili sa «Sadiraki.» A naxa Mikayeli xili sa «Mesaki.» A naxa Asaraya xili sa «Abedinego.»

⁸ Daniyeli naxa nate tongo a xa a yete ratanga mange xa donse raharamuxie nun a xa weni ma.

A naxa walikɛɛ xa mangɛ mayandi a xa tin na ra. ⁹ Ala to nu bara a ragiri Daniyeli xa rafan a ma, walikɛɛ xa mangɛ naxa diɲɛ a ma. ¹⁰ A naxa a fala a bɛ, «N bara gaaxu n ma mangɛ ya ra, naxan bara donse nun minse itaxun wo ma. Xa a sa wo to, wo fate baxi wo ma, wo fate mu fan alɔ booree, mangɛ fama nɛ n xunyi bade n dɛ i.»

¹¹ Daniyeli naxa a kantama yaabi, walikɛɛ xa mangɛ nu bara naxan ti Daniyeli, Xananiya, Mikayeli, nun Asaraya xun ma, ¹² «I xa muxu mato xi fu bun ma. Sansi bogie nun ye gbansan so muxu yi ra. ¹³ Na dangi xanbi, i xa muxu lahalɛ nun booree lahalɛ mato, naxee mangɛ xa donse donma. Na tɛmɛi, i xa nate tongo i rabafe ma.» ¹⁴ E kantama naxa tin na ra, a xa e mato xi fu bun ma. ¹⁵ Xi fu to dangi, e lahalɛ nu fan dangi booree ra, naxee nu mangɛ xa donse donma. ¹⁶ Na nan a toxi, e kantama naxa sansi bogie so e yi ra mangɛ xa donse nun wɛni ɲɔxɔɛ ra.

¹⁷ Ala naxa fe kolonyi, lɔnni, nun fahaamui fi yi fonike naani ma. Daniyeli naxa nɔ laamatunyie nun xiyee fasaride. ¹⁸ Waxati to ɲɔn, mangɛ nu bara naxan fala, walikɛɛ xa mangɛ naxa e mati Nebukadansari yire. ¹⁹ Mangɛ xungbe to gɛ wɔyɛnde e ra, a naxa a kolon e maniyɛ mu nu na boore fonikee ya ma. Mixi yo mu a kɛnɛn alɔ Daniyeli, Xananiya, Mikayeli, nun Asaraya. Na kui, e naxa so walife mangɛ bɛ. ²⁰ Mangɛ to e maxɔrin fe kolonyi, lɔnni, nun fahaamui ma, a naxa a kolon e xa yaabie fan Babilɔn karamɔxɔɛɛ nun sematoe gbe bɛ dɔxɔ fu. ²¹ Daniyeli naxa lu na wali kui han Sirusi xa mangɛya ɲɛ singe ra.

2

Mangɛ xa xiye

¹ Nebukadansari xa mangɛya jɛ firin nde ra, a naxa xiye nde sa. A xaxili naxa ifu han a mu nɔ xide. ² A naxa karamɔxɔɛɛ, sematoɛɛ, mandurulɛ, nun Babilɔn sɛrɛxɛdubɛɛ xili alako e xa a xa xiye tagiraba a bɛ. E naxa fa, e ti a ya i. ³ Mangɛ naxa a masen e bɛ, «N xiye nde nan saxi, naxan bara n xaxili ifu. A xɔli n ma n xa na xiye kui ife kolon.»

⁴ Babilɔn sɛrɛxɛdubɛɛ naxa mangɛ yaabi Arami xui ra, «Muxu xa Mangɛ, Ala xa simaya fi i ma. I xa xiye yaba i xa konyie bɛ, alako muxu xa na tagiraba i bɛ.» ⁵ Mangɛ naxa a fala sɛrɛxɛdubɛɛ bɛ, «N ma natɛ tongoxi nan ya: Xa wo mu n ma xiye nun a kui ife tagiraba n bɛ, n wo ibolonma nɛ a xuntun xuntunye ra, n wo xa banxie fan kana. ⁶ Kɔnɔ xa wo nɔ n ma xiye nun a kui ife tagirabade n bɛ, n harige nun binyɛ gbegbe fima nɛ wo ma. Awa, wo n ma xiye nun a kui ife tagiraba n bɛ keren na.»

⁷ E naxa mangɛ yaabi, «Mangɛ, i xa na xiye masen muxu bɛ alako muxu xa a tagiraba i bɛ.»

⁸ Mangɛ naxa a fala e bɛ, «N a kolon wo wama waxati tongofe a fe ma, barima wo a kolon n mu n ma natɛ tongoxi kanama! ⁹ Kɔnɔ xa wo mu n ma xiye tagiraba n bɛ, wo birin fama nɛ na jaxankatɛ sɔtɔde. Wo wama n madaxufe wule nan na han n xa n ma natɛ masara. Wo n ma xiye tagirabama n bɛ na nan ma keren na, alako n xa a kolon wo fata na rabade.»

¹⁰ Sɛrɛxɛdubɛɛ naxa mangɛ yaabi, «Mangɛ, mixi yo mu na yi dunija bende fupɛ fari naxan

nɔma yi yaamari rabade. Na nan a toxi mange yo mu na naxan yi fe mɔoli maxɔrinma a xa karamɔxɔɛ, sematoe, nun sɛrɛxɛdubɛɛ ma, hali a sɛnbɛ to gboxi. ¹¹ I naxan maxɔrinxi, na xɔrɔxɔ. Mixi yo mu nɔma na yaabi sode i yi ra fo alae, kɔnɔ nee mu dɔxɔxi adamadie tagi.»

¹² Na kui, mange naxa xɔnɔ e ma, a bɔɲɛ naxa te han a yamari fi Babilɔn lɔnnilae birin xa faxa.

¹³ Mange to yaamari fi lɔnnilae birin xa faxa, xɛɛrae naxa siga Daniyeli nun a booree fende alako e xa e fan faxa.

¹⁴ Mange kantamae xunyi Ariyoki to mini Babilɔn lɔnnilae faxade, ¹⁵ Daniyeli naxa a maxɔrin mayandi ra, «Munfe ra mange yi yaamari xɔrɔxɔɛ mɔoli fixi?» Ariyoki naxa na tagi raba Daniyeli bɛ. ¹⁶ Na tɛmui Daniyeli naxa siga mange yire, a fa a mayandi a xa tɛmui nde fi a ma alako a xa nɔ na xiye nun a kui ife fasaride a bɛ.

¹⁷ Daniyeli naxa siga a xɔnyi, a yi fe birin masen a boore Xananiya, Mikayeli, nun Asaraya bɛ. ¹⁸ A naxa a fala e bɛ, e xa Koore Ala makula a xa kinikini e ma, a xa yi gundo masen e bɛ, alako Daniyeli, a booree, nun Babilɔn lɔnnilae birin naxa faxa. ¹⁹ Na kɔɛ ra, Ala naxa na xiye xa gundo masen Daniyeli bɛ laamatunyi ra. Daniyeli naxa Koore Ala tantu ²⁰ yi masenyi ra,

«Ala xili xa tantu tɛmui birin,
dan mu na naxan ma,

²¹ barima a tan nan gbe na fe kolonyi nun sɛnbɛ
ra.

A tan nan waxati nun a kɛɲa masarama.

A tan nan mangɛɛ bama,

a tan nan mangε rasabatima.

A lɔnni fima lɔnnilae ma,
a xaxili fanyi fima xaxilimae ma.

²² A gundo tilinxi makenenma,
a fe nɔxunxi raminima naiyalanyi ra.

²³ N benbae Marigi Ala,
n i matɔxɔma, n i tantuma,
lɔnni nun senbe xa fe ra i naxan fixi n ma.

I bara n nakolon fe ma, muxu naxan maxɔrinxi
i ma,

i bara muxu rakolon mangε xa xiye ra.»

²⁴ Na temui Daniyeli naxa siga Ariyoki yire,
mangε yaamari fi naxan ma a xa Babilɔn
lɔnnilae faxa. A naxa a fala a be, «I naxa
Babilɔn lɔnnilae faxa. I xa n mati mangε xɔnyi,
n xa a xa xiye tagi raba a be.» ²⁵ Ariyoki
naxa Daniyeli mati mangε yire keren na, a fa a
fala a be, «Mangε, n bara Yudayaka nde to na
mixi suxuxie ya ma, naxan nɔma i xa xiye tagi
rabade.» ²⁶ Mangε naxa Daniyeli maxɔrin, naxan
xili Beletesasari, «I tan nɔma n ma xiye nun a kui
tagirabade n be?»

²⁷ Daniyeli naxa mangε yaabi, «Mangε, i fe
nɔxunxi naxan maxɔrinxi lɔnnilae, sematɔe,
karamɔxɔe, nun mandurulae ma, e mu nɔma
na tagirabade. ²⁸ Kɔnɔ Ala, naxan na koore ma,
a tan nan nɔma fe nɔxunxie makenende. A
bara Mangε Nebukadansari rakolon naxan fama
rabade. I xa xiye nun i xa laamatunyie nan ya,
i naxan toxi i xa sade ma. ²⁹ Mangε, i to i sa,
i naxa i maɔnɔxun fee ma, naxee fama rabade.
Na kui, naxan fe nɔxunxie makenenma, a bara
i rakolon fee ma naxee fama rabade. ³⁰ Xa yi

fe noxunxie bara makenen n be, na mu rabaxi xe barima n ma lonni to gboxi boore gbe be. Yi bara makenen n be alako mange xa na kui kolon a naxan mapoxunxi a xaxili ma.»

³¹ «Mange, i bara geme masolixi belebele to i xa laamatunyi kui. A nu tixi i ya ra, a nu yanbafē, a nu magaaxu. ³² A xunyi nu yailanxi xema ra, a kanke nun a belexe gbeti ra, a furi nun a tabe yoxui ra, ³³ a belenyi wure ra, a sanyi wure nun bende ra. ³⁴ I nu a matofe temui naxe, geme nde naxa iboo, kono adama belexe xa mu a booxi. Geme ibooxi naxa sin na geme masolixi sanyi ma, naxan nu yailanxi wure nun bende ra. A naxa e i wuru. ³⁵ Wure yo, bende yo, yoxui yo, gbeti yo, xema yo, na birin naxa iwuru, a lu alo sansi xori fenta lonyi ma, foye naxan fama sogofure ra. Kono geme naxan sinxi geme masolixi ma, na naxa findi गया belebele ra, a boxi birin nafe.»

³⁶ «Xiye nan na ki. Yakosi muxu xa a tagiraba mange be. ³⁷ Mange, mangee xa mange na i tan na, barima Koore Ala nan na mangeya fixi i ma senbe nun binye ra. ³⁸ A tan nan i doxoxi mixi, sube, nun xoni birin xun ma. A bara na noe fi i ma. Na nan na ki, i tan nan na xema xunyi ra. ³⁹ I na dangi, mangeya gbete kelima ne naxan senbe xurun i be. Na dangi xanbi, mangeya saxan nde naxan luma alo yoxui, na fan fama ne dunjia birin yamaride. ⁴⁰ Mangeya naani nde nan fan fama, naxan xoxoxo alo wure. Wure se birin butuxunma ki naxe, na mangeya fan a booree butuxunma na ki ne. ⁴¹ I bara a sanyie nun a sansolee to. E rafalaxi wure nun bende masunbuxi nan na. Na nan a masenxi

lanyi mu luma na mangeya kui. Kɔnɔ senbe nde tan luma ne na mangeya kui alo na wure xɔrɔxɔe a masenma ki naxe. ⁴² Sansole naxee yailanxi wure nun bendɛ ra, a masenma ne a na mangeya senbe gbo, kɔnɔ senbe yo mu a ra yire ndee. ⁴³ I bara wure nun bendɛ masunbuxi to, na findixi na mixie nan na, naxee lanyi xirima e boore tagi, kɔnɔ na lanyi mu xirima a fanyi ra, alo wure nun bendɛ mu a bore suxuma a fanyi ra ki naxe.»

⁴⁴ «Na mangɛe xa waxati, Koore Ala mangeya nde raminima ne naxan mu kanama abadan. Na mangeya mu luma jama gbete xa yaamari bun ma. A fama ne na mangeya birin iwurude. A mu kanama abadan. ⁴⁵ Na kui i bara na gɛmɛ to, naxan kelixi geya ma kɔnɔ mixi belexe xa mu a bɔɔxi. Na gɛmɛ bara wure, yɔxui, bendɛ, gbeti, nun xɛɛma iwuru. Ala Xungbe bara mangɛ rakolon yi fee ma naxee fama rabade. Yi xiye nɔndi yati nan a ra. N naxan birin tagirabaxi i be, i lanma i xa la a ra.»

⁴⁶ Na temui Mangɛ Nebukadansari naxa a yatagi rafelen bɔxi ma Daniyeli bun ma. A naxa yaamari fi a serexe nun surayi xa ba a be. ⁴⁷ Mangɛ naxa a masen Daniyeli be, «Wo Marigi Ala xungbo alae birin be, a tan nan na mangɛe birin Marigi ra. A gundoe makenɛnma, alo a yi gundo makenɛnxi i be ki naxe.»

⁴⁸ Mangɛ naxa Daniyeli binya, a naafuli gbegebe fi a ma. A naxa a findi xunyi ra Babilɔn bɔxi nun lɔnnilae birin xun ma. ⁴⁹ Daniyeli naxa mangɛ maxandi a xa a lu Sadiraki, Mesaki, nun Abedinego fan xa mangɛ wali raba Babilɔn bɔxi

ma. Daniyel naxa findi mange Nebukadansari rasima ra.

3

Nebukadansari xa kuye

¹ Mange Nebukadansari naxa kuye nde yailan xεema ra. A xa kuye nongon ya tongo senni, a xa gboe fan nongon ya senni. A naxa a ti Dura geya bunyi Babilon boxi ma. ² Mange Nebukadansari naxa a rasimae, kuntigie, gominae, seriyesae, naafuli ragatae, sebelitie, kiitiseae, nun boxi mangēdie birin maxili alako e xa fa mange xa kuye mato. ³ Awa, mange rasimae, kuntigie, gominae, seriyesae, naafuli ragatae, sebelitie, kiitiseae, nun boxi mangēdie birin naxa e malan mange xa kuye matode. E naxa ti kuye ya i, Mange Nebukadansari nu bara naxan ti.

⁴ Mange xa xui madangi naxa a fala a xui itexi ra, «Si birin, bōnsōe birin, xui birin falae, mange xa yaamari nan ya: ⁵ Wo na sarae, xulee, kōrae, nun maxase mooli birin xui mε tεmui naxe, wo xa wo felen boxi, wo kuye batu, Mange Nebukadansari naxan yailanxi xεema ra.

⁶ Naxan yo mu bira a bun ma, a a batu, na kanyi wolima nε tε belebele xōora keren na.»

⁷ Na nan a to, si nun bōnsōe birin to sarae, xulee, kōrae, nun maxase mooli birin xui mε, e naxa e felen kuye bε, e a batu, Mange Nebukadansari naxan yailanxi xεema ra, a a ti naa.

⁸ Na waxati yati kui, serexedube ndee naxa fa Yuwifie kalamude. ⁹ E naxa a fala Mange Nebukadansari bε, «Mange, simaya xa lu i bε!

¹⁰ I bara yaamari fi mixi birin xa e felen kuye be, e a batu, e na sarae, xulee, kōrae, nun maxase mōoli birin xui mē temui naxe. ¹¹ I man yaamari fixi nē a mixi naxan yo mu a felen bōxi ma, a na kuye batu, na kanyi wolima nē tē belebele xōra. ¹² Kōnō Yuwifi ndee na, i bara naxee ti mangēdie ra Babilōn bōxi ma, naxee xili Sadiraki, Mesaki, nun Abedinego, nee bara tondi i xa yaamari rabatude. Mangē, e mu i xa alae batufe. Hali yi kuye i naxan yailanxi xēema ra, i a ti be, e mu tinxi a batude!»

¹³ Nebukadansari bōje naxa te, a xōnō a jaaxi ra. A naxa yaamari fi e xa fa Sadiraki, Mesaki, nun Abedinego ra. Xēerae naxa fa na xēmēe ra mangē xōn. ¹⁴ Nebukadansari naxa a fala e be, «Sadiraki, Mesaki, nun Abedinego, nōndi na a ra, wo mu n ma alae batufe, wo man mu yi kuye fan batufe n naxan yailanxi xēema ra, n a ti be? ¹⁵ Yakōsi, wo na fa sarae, xulee, kōrae, nun maxase mōoli birin xui mēde, wo xa wo felen bōxi ma yi kuye be. N kuye naxan yailanxi, wo xa a batu, xa na mu a ra n wo wolima nē tē belebele xōra keren na. Ala mundun nōma wo ratangade n belexe i?»

¹⁶ Sadiraki, Mesaki, nun Abedinego naxa Mangē Nebukadansari yaabi, «Hali muxu mu muxu yete xun mafala. ¹⁷ Xa wo muxu woli tē belebele xōra, muxu Marigi Ala, muxu naxan batuma, na nōma muxu ratangade i belexe i. ¹⁸ Hali a mu sa a raba, mangē, i xa a kolon muxu mu nōma i xa alae batude, muxu mu nōma muxu felende yi kuye be, i naxan yailanxi xēema ra.»

¹⁹ Nebukadansari naxa xōnō e ma a jaaxi

ra, a yatagi naxa masara Sadiraki, Mesaki, nun Abedinego xili ma. Nebukadansari naxa yaamari fi e xa te xa wolenyi xun masa dɔxɔ solofere dangi a forima ki ra. ²⁰ A naxa a xa soori gbangbalanyi ndee yamari, e xa Sadiraki, Mesaki, nun Abedinego xiri, e xa e woli te belebele xɔra. ²¹ E naxa na xeme saxanyi xiri, nun e xa sosee ra, e xa donma xungbee ragoroxi e ma, e e woli te belebele xɔra. ²² Mangɛ to bara a fala te xa wolenyi xun xa masa, soori naxee Sadiraki, Mesaki, nun Abedinego woli te xɔra, e tan yati naxa gan, e faxa te xa wolenyi ma. ²³ Sadiraki, Mesaki, nun Abedinego naxa bira te belebele xɔra, e xirixi.

²⁴ Na temui gaaxui naxa mangɛ Nebukadansari suxu, a keli keren na. A a fala a rasimae be, «Won mu mixi xirixi saxan xa woli te xɔra?» E naxa mangɛ yaabi, «Iyo mangɛ!» ²⁵ A naxa a fala e be, «Kɔnɔ n mixi naani nan tofe yi ki, e mu xirixi, e na e nɛrefe te xɔra, e mu tɔrɔfe hali. Na naani nde tan jan maniyɛ maleke ra.»

²⁶ Nebukadansari naxa a makɔre te belebele ra, a e xili a xui itexi ra, «Sadiraki, Mesaki, Abedinego, Ala Xungbe xa konyie, wo mini, wo fa be.» Sadiraki, Mesaki, nun Abedinego naxa mini te xɔra.

²⁷ Mangɛ rasimae, kuntigie, gominae, nun mangɛ xa lonnilae naxa e maso e ra. E naxa a to, te mu sese rabaxi e fate ra. E xunsexee nun e xa sosee sese mu ganxi. Te xiri yati mu nu na e ma. ²⁸ Nebukadansari naxa a masen, «Tantui na Sadiraki, Mesaki, nun Abedinego Marigi Ala be. A tan nan a xa maleke xexi a xa konyie

ratangade. E nu bara la a ra han e naxa tin faxafe ra, alako e naxa mange xa yaamari rabatu, naxan findi ala gbete batufe ra bafe e Marigi Ala ra. ²⁹ N ma yaamari neene nan ya: mixi yo fe nde kobi fala Sadiraki, Mesaki, nun Abedinego Marigi Ala be, na kanyi faxama ne, a ibolon a xuntun xuntunye ra, a xa banxi fan kana, barima ala yo mu na bafe Ala ra naxan noma mixi ratangade yi mooli ra.»

³⁰ Na temui mange naxa Sadiraki, Mesaki, nun Abedinego xa fe mate Babilon boxi ma.

Nebukadansari xa xiye firin nde

³¹ «Mange Nebukadansari nan yi masenyi tife si birin be, bonsoe birin be, xui birin falae be: Bopesa xa lu wo be a fanyi ra. ³² A lanma n xa tonxumae nun kaabanakoe masen wo be, Ala xungbe naxee rabaxi n be.

³³ A xa tonxumae wuya,
a xa kaabanakoe senbe gbo.
A xa mangeya mu jonma abadan,
danyi mu na a xa bui ma.»

4

¹ «N tan Nebukadansari, n nu na n ma mange banxi kui, n bopse saxi, n seewaxi ki fanyi. ² N naxa xiye magaaxuxi nde sa. N naxan mapoxunxi, a nun n laamatunyi naxan toxi n ma sade ma, nee bara n nagaaxu ki fanyi. ³ N yaamari fi Babilon lonnilae ma na nan ma e xa fa n yire, alako e xa n ma xiye tagiraba n be.»

⁴ «Karamoxoe, sematoe, Babilon serexedubee, nun mandurulae naxa fa. N naxa n ma xiye yaba

e be, kono e mu no na tagirabade. ⁵ Daniyeli naxa fa n yire a donxoe ra, n ma kuye Beletesasari xili saxi naxan xun ma. Ala seniyenxie xaxili na a be. N naxa n ma xiye madoxo a be.»

⁶ «Beletesasari, karamoxoe xunyi, n a kolon ala seniyenxie xaxili na i be. Gundo mu na naxan kolonfe xoroxoma i be. Awa, i xa n ma laamatunye tagiraba n be, n naxee toxi xiye kui.

⁷ N nu na n ma sade ma temui naxe, n xaxili naxa yi laamatunye to:

Wuri bili itexi nu tixi boxi ma,

⁸ a belebele, a senbe gbo.

A xunyi nu na koore ma,
dunja mixi birin nu noma a tode.

⁹ A burexe nu tofan,

a bogi nu wuya,

a nu mixi birin baloma.

Wula subee nu e malabuma a niini bun ma,

xonie nu e tee yailanma a salonyie ma.

Daalise birin nu baloe sotoma a ra.»

¹⁰ «N nu na n ma sade ma temui naxe, n xaxili naxa yi laamatunye to:

Seniyentoe nde naxa keli koore ma,

¹¹ a fa a fala a xui itexi ra,

<Wo yi wuri rabira,

wo xa a salonyie sege,

wo xa a burexe ba a ma,

wo xa a bogie rayensen.

Sube naxee na a bun, e xa e gi,

xoni naxee na a salonyie ma, e xa keli naa.

¹² Kono wo xa a bili xuntunyi nun a sankee lu
boxi,

e xirixi yolonxonyi wure daaxi nun yoxui daaxi
ra.

A xa lu xe ma nooge xɔɔra,
xini xa a bunda,
a xa a balo nooge ra alɔ subee.

¹³ Adama xaxili naxan na a be,
na masarama ne, sube xaxili lu a be.
A luma na ki ne je solofere bun ma.

¹⁴ Seniyentɔe naxee mixi kantama,
nee nan yi nate masenxi,
alako adama birin xa a kolon
a Ala Xungbe nan mangɛyae yamarima.
A mangɛya soma mixi yi ra a wama naxan xɔn
ma,

hali na mixi xurun birin be.»»

¹⁵ «N tan, Mangɛ Nebukadansari, n ma xiye
nan ya. I tan Beletesasari, i xa na tagiraba n be,
barima lɔnnila yo mu na n ma bɔxi ma naxan
nɔma na rabade. I tan nan gbansan nɔma na
rabade, barima ala seniyenxie xaxili na i be.»

¹⁶ Na temui Daniyeli, naxan xili Beletesasari,
a naxa kaaba, a man naxa gaaxu. Mangɛ naxa
a fala a be, «Beletesasari, hali i mu gaaxu yi
xiye nun a kui ife ya ra.» Beletesasari naxa a
yaabi, «N marigi, hali yi xiye nun a kui ife findi
i yaxuie gbe ra nu! ¹⁷ Na wuri bili i naxan toxi,
naxan xungbo, a senbe gbo, a xunyi koore lima,
a toma dunɔna yire birin ma, ¹⁸ a burexee tofan,
a bogie wuya, a birin rabaloma, subee na naxan
bun ma, xɔnie na naxan salonyie kɔn na, ¹⁹ i tan
nan misaalixi na wuri ra. I bara senbe gbegebe
sɔɔ, i xa nɔe bara gbo han a bara koore li, i xa
mangɛya fan bara dunɔna yire birin li. ²⁰ I tan
mangɛ, i bara seniyentɔe to, a kelima koore ma, a
a falama, «Wo yi wuri rabira, wo xa a kana, kɔnɔ

wo a bili xuntunyi nun a sankee lu bɔxi. Wo a xiri yɔlɔnxɔnyi wure daaxi nun yɔxui daaxi ra. A xa lu xe ma ɲooɛe xɔɔra. Xini xa a bunda. A xa ɲooɛe don alɔ subee ɲɛ solofere bun ma.»

²¹ «Mangɛ, n xa na tagiraba i bɛ. Ala Xungbe bara yi natɛ tongo i xa fe ra. ²² I kerima nɛ adamadie tagi, i sa lu wulai subee ya ma. I ɲooɛe maxin alɔ ningee, xini i bunda. I luma na ki nɛ ɲɛ solofere bun ma, han i xa a kolon a Ala Xungbe nan adamadie xa mangɛyae yamarima. A mangɛya fima a kenɛn mixi nan ma. ²³ Wuri bili xuntunyi nun a sankee lufe bɔxi ma, na a masenxi nɛ i bɛ, a i xa mangɛya ragbilenma nɛ i ma. Kɔnɔ na mu rabama han i a kolon a Koore Kanyi nan fe birin yamarima. ²⁴ Na nan a ra mangɛ, i xa tin n ma marasi ra. I xa ba yunubi rabafe. I xa tinxin. I xa kinikini misikiinɛ ma, alako i xa bu bɔɲɛsa kui.»

²⁵ Na fe birin naxa kamali Mangɛ Nebukadansari bɛ. ²⁶ Kike fu nun firin to dangi, mangɛ nu na a mapɛɛɛfe a xa banxi kui Babilɔn, ²⁷ a naxa a fala, «Babilɔn sɛnbɛ gbo de! N tan nan a tixi mangɛ yigiyade ra n yetɛ sɛnbɛ xungbe ra, alako n ma binyɛ nun n ma nɔrɛ xa gbo.» ²⁸ A fɛfɛ na wɔyɛnyi fala, xui nde naxa keli koore, «Mangɛ Nebukadansari, n xa a fala i bɛ, to n bara i xa mangɛya ba i yi ra. ²⁹ I kerima nɛ mixie tagi, i sa lu wulai subee ya ma. I fama ɲooɛe nan donde alɔ ningee ɲɛ solofere bun ma han i a kolon a Ala Xungbe nan adamadie xa mangɛyae yamarima. A mangɛya soma mixie nan yi ra a wama naxee xɔn.»

³⁰ Na wɔyɛnyi naxa kamali Mangɛ

Nebukadansari ma keren na. A naxa keru mixie ya ma, a jooge don alo ninge. Xini naxa a fate bunda, a xunsexe naxa kuya alo sege xabee, a sanxalee fan naxa kuya alo xoni sanxalee.

³¹ «Na waxati to jon, n tan Nebukadansari, n naxa n ya rate koore ma, n xaxili naxa gbilen n ma. N naxa tantui rasiga Ala Xungbe ma, n naxa a matoxo, n naxa a binya, barima Ala na na temui birin, a xa mangeya mu jonma abadan, a xa yaamari buma ne waxati birin. ³² Ala a yete waxonfe rabama ne duniya ma hali adama mu tin na ra. A wama naxan xon, a na nan nabama adama nun maleke ra. Mixi yo mu noma a matandide, a fa a fala, <I na munse rabafe?> ³³ N xaxili to gbilen n ma, n ma mangeya binye nun nore fan naxa gbilen n ma. N nasimae nun n ma mixi xungbee naxa n xili, e n doxo n ma mange kibanyi kui. N senbe naxa gbo dangi a singe ra. ³⁴ Yakosi, n tan Nebukadansari, n Koore Mange tantuma ne, n a matoxo, n a binya. A xa kewali birin tinxin, a xa kirae birin findixi nondi nan na. A tan nan mixi xa fe magoroma, naxan a yete igboma.»

5

Sebeli magaaxuxi

¹ Loxoe nde, mange Belisasari naxa xulunyi belebele ti a xa kuntigi wulu be. A naxa weni min han ² a siisi folo e ya xori. Na temui Belisasari naxa yaamari fi e xa fa xema nun gbeti pootie ra, a baba Nebukadansari naxee tongoxi Ala xa horomobanxi kui Darisalamu. Mange bara wa a yete, a xa ginne, a xa konyi ginne, nun a

xa kuntigi birin xa na see rawali xulunyi kui. ³ E to fa xεema pootie ra, naxee tongo Ala xa hōrōmōbanxi kui Darisalamu, mangε yo, a xa kuntigie yo, a xa ginεe yo, nun a xa konyi ginεe, e birin naxa weni min nee ra, ⁴ e man fa e xa kuyee batu, naxee yailanxi gbeti, yōxui, wure, wuri, nun gεmε ra.

⁵ E nu na na rabafe tεmui naxε, mixi belexesolee naxa mini, a nu seбели ti banxi kanke, lanpui yatagi. Mangε to belexε to seбели ti ra, ⁶ a yatagi naxa masara. A naxa gaaxu han a xinbie nu bōnbō e boore ra. ⁷ A naxa sematoe, serexedubee, nun mandurulae xili a xui itexi ra. A naxa a fala Babilōn lōnnilae be, «Naxan na yi seбели xaran, a a fasari n be, n na kanyi maxirima ne mangε dugi ra, n xεema kōnmagore ragoro a kōn ma, n fa senbe so a yi ra n ma mangeya kui a findi mangε saxan nde ra n tan nun n femati xanbi ra.»

⁸ Mangε xa lōnnilae birin naxa so, kōnō e mu nō na seбели xarande, e mu nō sese fasaride mangε be. ⁹ Na kui mangε Belisasari naxa gaaxu han a yatagi naxa masara, a xa kuntigie fan naxa ifu.

¹⁰ Mangε xa ginε to mangε nun a xa kuntigie xui mε, a naxa so banxi kui xulunyi nu tife dēnnaxε. A naxa a fala, «Mangε, i xa simaya xōn xa kuya. Hali i mu gaaxu, i yatagi naxa masara.

¹¹ Mixi nde na i xa bōxi ma, ala seniyenxie xaxili na naxan be. I baba xa waxati, muxu bara a to fahaamula nan na kanyi ra, a xaxili fan, a xa lōnni luxi ne alō alae gbe. Na nan a ra, i baba Mangε Nebukadansari nu bara a

findi karamoxɔɔe, sematoee, serexedubee, nun mandurulae xunyi ra. I baba, naxan nu mange ra, a tan ¹² a to ne a Daniyeli, Beletesasari xili saxi naxan xun, a xaxili, a xa fe kolonyi, nun a xa fahaamui fan booree birin be. A noma xiye tagirabade, a taali woyenyi fatanfasi, a maxorinyi xoxoxe yaabi. I xa Daniyeli xili, a fama ne yi fe birin tagirabade i be.»

¹³ Na temui e naxa fa Daniyeli ra mange yire. Mange naxa a maxorin, «I tan nan na Daniyeli ra, n baba faxi naxan na kelife Yudaya? ¹⁴ N bara a me a alae xaxili na i be, naxan lonni nun fahaamui belebele fima i ma. ¹⁵ E bara fa lonnilae nun karamoxɔɔe ra, e xa yi sebeli xaran, e xa a fasari n be, konɔ e mu no na rabade. ¹⁶ N bara a me a i noma fee tagi rabade, a nun maxorinyi xoxoxe yaabide. Yakosi, xa i noma yi sebeli xarande, i a fasari n be, n i maxirima mange dugi ra, n xema konmagore ragoroma i kon ma, n fa i findi mange ra naxan dangima birin na, fo n tan nun mange gbete, n femati.»

¹⁷ Daniyeli naxa mange yaabi, «I xa naafuli ragata i yete be, i xa bupae fi mixi gbete ma. N yi sebeli xaranma ne mange be, n man a fasari a be. ¹⁸ Mange, Ala Xungbe nan mangeya, senbe, binye, nun nore fixi i baba Nebukadansari ma. ¹⁹ Na nan a ra, si nun bonsoe birin nu serenma gaaxui ra i baba ya ra. A na wa naxan faxafe nu, a nu na faxama ne. A na wa naxan natangafe nu, a nu na ratangama ne. A na wa naxan natefe nu, a nu na ratema ne. A na wa naxan nagorofe nu, a nu na ragoroma ne. ²⁰ Konɔ a to a yete igbo a naxa dangi a i, Ala naxa a xa mangeya nun a

nɔrɛ ba a yi ra. ²¹ A naxa a keri adamadie ya ma. A adamadi xaxili naxa masara, a findi sube xaxili ra. A naxa lu wula i sofalee fɔxɔ ra, a sɛxɛ don alɔ ningee. Xini nu a fate bunda, han a a kolon a Ala Xungbe nan adamadie xa mangɛyae yamarima, a tan nan mangɛya soma mixi yi ra a wama naxan xɔn.»

²² «I tan, a xa di Belisari, i bara na birin kolon, kɔnɔ i mu i yetɛ magoro feo. ²³ I bara i yetɛ ite Koore Marigi xili ma. I bara a xa hɔrɔmɔbanxi pɔɔtie rawali. I tan, i xa kuntigie, i xa ginɛɛ, i xa konyi ginɛɛ, wo birin bara weni min na pɔɔtie ra. I bara kuyee batu naxee yailanxi gbeti, xɛɛma, yɔxui, wure, wuri, nun gɛmɛ ra. E mu see toma, e mu fee mɛma, e mu sese kolon, kɔnɔ i bara e batu. I xa dunɪɲɛigiri birin na Ala belexɛ i, kɔnɔ i tan mu a tantuma. ²⁴ Na nan a toxi, Ala naxa yi belexɛ nun yi sebeli masen i bɛ.»

²⁵ «Yi sebeli nan tixi: <Mene, mene, tekele, parisin.> ²⁶ Na wama naxan masenfe na nan ya: <Mene>, na nan na ki <kɔnti>. Ala bara i xa mangɛya lɔxɔɛɛ kɔnti, a bara danyi sa e ma. ²⁷ <Tekele>, na nan na ki <maniyɛ>. Ala bara i maniyɛ, i yelebu. ²⁸ <Parisin> na nan na ki <maitaxunyi>. Ala bara i xa mangɛya itaxun Medekae nun Perisekae ma.»

²⁹ Belisari naxa yaamari fi keren na, a Daniyel i xa maxiri mangɛ dugi ra, a nun xɛɛma kɔnmagore ra, a man xa findi mangɛ saxan nde ra bɔxi birin xun ma.

³⁰ Na kɔɛ kerenyi kui mixi nde naxa Babilon mangɛ Belisari faxa.

6

Ala Daniyeli ratangafe yetee ma

¹ Dariyusi Medeka naxa findi mange ra a je tongo senni nun firin ma. ² A naxa marasi ti e xa mixi keme mixi mɔxɔɲen sugandi e xa a xa bɔxi yamari. ³ A man naxa mixi saxan ti e xun na, marasitie e dentegema naxee be alako mange xa fe birin xa sooneya. Daniyeli nu na na mixi saxanyie nan ya ma. ⁴ Xaxili fanyi mooli naxan nu Daniyeli be, na nu dangi marasimae nun e xa mangee gbe birin na. Marɔxunyi naxa lu mange be a Daniyeli xa a xa bɔxi birin yamari.

⁵ Na xa fe ra, boore yareratie nun marasimae naxa kata e xa Daniyeli kalamu a xa mange wali kui, kɔnɔ e mu tantanyi yo to a ra. A nu tinxin, e dugutege na a ra, a fata walide. ⁶ Na temui e naxa a fala, «Won mu kalamui yo toma Daniyeli mabiri, fo a Marigi Ala xa seriyee kui.»

⁷ Na kui marasimae nun e xunyie naxa siga keren na mange yire, e fa a fala a be, «Mange Dariyusi, simaya xa lu i be. ⁸ I xa bɔxi mangee, mange rasie, gominae, nun kuntigie birin a marɔxunxi a a lanma yi tonyi xa dɔxo: <Mixi yo naxan tuubima ala nde be, xa na mu a ra mixi nde be, bafe i tan mange ra xi tongo saxan bun ma, na kanyi xa raso yetee tagi.> ⁹ Yakosi mange, i xa tin yi tonyi ra, i xa i belexe foxi sa a ma alako a xa findi yaamari ra naxan mu masarama alo Medekae nun Perisekae darixi a ra ki naxe.» ¹⁰ Mange Dariyusi naxa a belexe foxi sa keedi ma yaamari sebexi a ma, a a findi tonyi ra.

¹¹ Daniyeli to a kolon a mange nu bara a belexe foxi sa na yaamari keedi ma, a naxa te a xonyi. A xa wunderi nu rabixi Darisalamu mabiri. Sanmaya saxan loxo yo loxo a nu a xinbi sinma, a a Marigi Ala maxandi, a a matoxo alo a nu darixi a ra ki naxe. ¹² Yi mixie naxa siga a xonyi keren na, e fa li a na a tuubife a Marigi Ala be maxandi kui.

¹³ E naxa siga mange yire keren na, e fa a maxorin a xa yaamari ma, «Mange i mu tonyi doxo xe a mixi yo naxan tuubima ala nde be, xa na mu a ra mixi nde be, bafe i tan na xi tongo saxan bun ma, a na kanyi xa raso yetee tagi.» Mange naxa e yaabi, «Iyo. Yaamari na a ra naxan mu masarama alo Medekae nun Perisekae darixi a ra ki naxe.» ¹⁴ E naxa fa a fala mange be, «Mange, Daniyeli naxan kelixi Yudaya a mu i xui binyaxi, a mu i xa yaamari suxuxi. A Ala maxandima sanya saxan loxo yo loxo.»

¹⁵ Na woyenyi naxa mange tooo ki fanyi ra. A nu wama Daniyeli ratangafe seriye ma. A naxa fe birin naba beenun koe xa so alako Daniyeli xa kisi. ¹⁶ Kono na xemee man naxa siga mange yire, e fa a fala a be, «Mange, i xa ratu Medekae nun Perisekae xa seriye ma. Mange xa seriye mu noma masarade.» ¹⁷ Na kui Mange naxa yaamari fi e xa Daniyeli woli yetee tagi. Mange naxa a fala Daniyeli be, «I Marigi Ala, i birama naxan foxo ra tunnabexiya kui, a xa i rakisi.» ¹⁸ E naxa geme xungbe sa yetee yire naade ra, mange fan naxa a xa tonxuma sa naade ma a xa xurunde ra, alako sese naxa masara Daniyeli xa fe ra. Kuntigie fan naxa na raba.

19 Mange naxa gbilen a xonyi. A mu a dæge, a mu tin fefe rabade, na kœe birin a mu xi feo. 20 Kuye to iba, a naxa kurun, a siga yetee yire. 21 A to menni li, a naxa Daniyeli xili a xui makinikinixi ra, «Daniyeli, Ala jipe xa konyi. I Marigi Ala, i birama naxan fœœ ra tunnabexiya kui, a bara nœ i ratangade yetee ma?» 22 Daniyeli naxa mange yaabi, «Mange, i xa simaya xœn xa kuya. 23 N Marigi Ala bara a xa maleke xee yetee dœe balande. E mu n tœœœ fefe ma, barima Ala a kolon a n mu fe jaaxi yo rabaxi. Hali i tan mabiri mange, n mu fe kobi yo rabaxi.» 24 Mange naxa sœewa ki fanyi, a fa yaamari fi e xa Daniyeli rate naa kui. E to na raba, e naxa a to a fate mu maxœœœxi, barima a nu bara la a Marigi Ala ra. 25 Mange naxa yaamari fi, a na xeme naxee Daniyeli kalamu, e xa woli yetee tagi, e nun e xa ginœe nun e xa die ra. Beenu e xa yili bœtini li, yetee nu bara ge e faxade, e e xœri birin magira.

26 Na dangi xanbi, Mange Dariyusi naxa yaamari sœbe sie nun bœnsœœe birin ma, a nun xui birin falae naxee na dunipa ma, «Bœœesa fanyi xa lu wo be. 27 N bara n ma mangeya birin yaamari, wo xa gaaxu Daniyeli Marigi Ala ya ra, wo xa a binya.»

«Ala jipe na a ra. A na na temui birin.

A xa mangeya mu kanama abadan.

A xa yaamari buma ne han dunipa jœn.

28 A tan nan mixi rakisima, a e ratanga.

A tœnxumae nun kaabanakoe rabama koore nun bœxi ma.

A tan nan Daniyeli ratangaxi yetee ma.»

29 Daniyeli xa munafanyi xun naxa masa Dariyusi nun Sirusi Periseka xa mangɛyae bun ma.

7

Daniyeli xa laamatunyi: Sube naani

¹ Belisari xa mangɛya ɲe singe ra Babilon, Daniyeli naxa xiye sa, laamatunye naxa ragoro a ma a saxi temui naxe. Na dangi xanbi, a naxa na xiye kui ife sebe. ² Daniyeli naxa a fala, «N bara laamatunyi to xiye kui kɔe ra, foye kelixi koore ma dunija tunxun naanie ra, a din baa ra, a a i maxa.»

³ «Sube magaaxuxi naani naxa mini baa ma, e sese keren mu a ra. ⁴ A singe nu luxi ne alo yeɛ, sege gabutenye na naxan ma. N a to ne, e a gabutenye italama, e a ti boxi ma alo mixi, e adama sondonyi raso a fate.»

⁵ «Sube firin nde nu luxi ne alo wulai bare xungbe. A saxi a seeti ma, ganyanxori saxan na a de i, a e xinma. E naxa a fala a be, «Keli, i xa sube gbege don.»»

⁶ «Na dangi xanbi, n naxa sube nde to naxan luxi alo barate, konɔ xoni gabutenyi naani na a be, xunyi naani fan na a be. A naxa noe soto. ⁷ Na dangi xanbi, n naxa sube naani nde to xiye kui kɔe ra. Na fan nu magaaxu ki fanyi, a gbangbalan han. A nu sube donma a wure pinyi gbangbalanyie nan na, sube donxoe naxan lu, a naxa na maboron a sanyi ra. A tan mu nu luxi alo sube booree. Feri fu nu na a xunyi ma. ⁸ N to n ya rasiga n xa a ferie igbe, feri lanmadi naxa mini booree tagi. Feri saxanyie naxa tala na fer

lanmadi ya ra. Ya nu na na feri be naxee nu luxi alo adamadi yae. De fan nu na na feri be, naxan nu na yete igboe woyenyie falafe.»

⁹ «N naxa a to, kibanyie dɔxɔxi,
Ala, fole mu na naxan be, a naxa a magoro.
A xa dugi birin fiixe alo xije,
a xunsexe luxi alo gese fute,
a xa kibanyi luxi ne alo te,
sanyi digilixie nu na a xa kibanyi ma.

¹⁰ Xure te nu goroma a ya ra.
Mixi wulu wulu nu na a batufe.
Mixi wulu wulu nu tixi a ya ra.
Kiitiseae naxa e magoro, e bukie rabi.

¹¹ N naxa a to, na feri lanmadi nu na yete igboe woyenyie falafe.

N naxa a to, e sube naani nde faxaxi n ya xori,
e fa a binbi wole te xora, a xa gan.

¹² Senbe naxa ba sube booree yi ra,
konɔ waxati nde naxa sa e xa simaya tan xun ma.

¹³ N naxa a to xiye kui koe ra,
Adamadi maniyɛ kelima nuxui fari,
a a masoma Ala ra, fole mu na naxan be.

¹⁴ Ala naxa senbe, binye, nun mangeya so a yi,
alako sie birin, bɔnsɔe birin, nun xui birin falee
xa lu a xa yaamari bun ma.

A xa yaamari mu jonma abadan,
a xa mangeya buma ne temui birin,
danyi yo mu na a ma.»

¹⁵ «N tan Daniyeli, n xaxili naxa ifu, n ma xiye naxa n magaaxu. ¹⁶ N naxa n maso mixi nde ra naxan nu na menni n ma xiye kui, n naxa a maxorin, a xa na fe fiixe n be. ¹⁷ A naxa na tagi

raba n be, <Yi sube magaaxuxi naanie, dunija mangɛ naani nan na e ra naxee fama bulade boxi ma. ¹⁸ Kɔnɔ Ala Xungbe xa seniyentɔee fama ne mangɛya sɔtɔde, a mu bama e yi ra abadan.»

¹⁹ «Na dangi xanbi, n naxa wa na sube naani nde xa fe fahaamufe. A mu nu luxi alo sube booree. A magaaxu, wure jinyie nun yɔxui sanxalee nan nu na a be. A na ge sube donde, a naxan luma, a na maboronma ne. ²⁰ N man naxa wa na ferɪ xa fe kolonfe. Ferɪ fu nu na a xunyi ma, kɔnɔ ferɪ gbete to mini, ferɪ saxan naxa bira na ferɪ booree ya ra. Ya nu na ferɪ be, a de fan nu na yete igboe wɔyenyie falafe. A nu gbo boore ferɪ birin be.»

²¹ «N naxa na ferɪ to seniyentɔee gere ra, a naxa nɔ e ra, ²² han Ala Xungbe, folɛ mu na naxan be, na fa kiiti sade e tagi temui naxe, a fa nɔndi fi a xa seniyentɔee ma, alako e xa mangɛya sɔtɔ.»

²³ «A naxa na fasari n be yi ki, <Na sube naani nde findixi dunija mangɛya nde nan na, naxan mu luxi alo boore mangɛyae. A fama ne dunija birin sɔtɔde, a a halaki, a a maboron. ²⁴ Na ferɪ fu findixi mangɛ fu nan na, naxee fama tide na mangɛya xun ma. E na dangi, mangɛ gbete tima ne. A mu luma alo e tan, a fama mangɛ saxan nagorode. ²⁵ A wɔyenma ne Ala Xungbe xili ra, a seniyentɔee paxankata, a wa waxatie nun seriyee masarafe. Seniyentɔee fama ne lude a belexe waxati saxan nun a tagi bun ma. ²⁶ Na dangi xanbi, kiiti sama ne, mangɛya bama ne a yi ra, a halaki kerenyi ra. ²⁷ Mangɛya, yaamari, nun binye naxan birin na dunija, na fama ne fide Ala

Xungbe xa seniyentōe ma. Ala xa mangeya mu jɔnma abadan. Senbe kanyi birin fama ne a xa yaamari suxude, e a rabatu.»»

²⁸ «Masenyi danyi nan yi ki. N tan Daniyeli, n naxa gaaxu n ma mapɔxunyie ra han n yatagi naxa masara. N naxa yi masenyi birin nagata n bɔɔe ma.»

8

Daniyeli xa laamatunyi: yexee kontonyi nun sikote

¹ Mange Belisasari xa mangeya je saxan nde ra, n tan Daniyeli naxa xiye gbete sa. ² N nu na Suse ne, Elama bɔxi mange taa, xure nde de ra naxan xili «Ulayi xure.» ³ N to n ya rakeli, n yexee kontonyi nan to, a tixi xure de ra. Feri kuye firin nu na a xunyi. Naxan bula a dɔnxɔe ra, na nu kuya boore be. ⁴ N naxa yexee kontonyi to, a kuye bɔtima a ferie ma sogegorode biri, kɔɔla biri, nun yirefanyi biri. Sube yo mu nu nɔma tide a kanke, birin nu na a xa nɔe nan bun ma. A nu a waxɔnfe birin nabama, a senbe fan nu gboma nan tui.

⁵ N nu na n mapɔxunfe na ma temui naxe, sikote nde naxa fa keli sogegorode. A naxa bɔxi birin ipere, kɔnɔ a sanyi mu din bɔxi ra. Feri magaaxuxi nde nu na a yae tagi. ⁶ A naxa fa han yexee kontonyi feri firin kanyi yire, n naxan to xure de ra. A naxa a gi, a bɔnbɔ a ra a senbe birin na. ⁷ N naxa a to a yexee kontonyi gerema, a naxa a feri firinyi kana. Kontonyi mu nɔ a ra.

Sikote naxa a rabira boxi, a a maboron, mixi yo mu no e tagi ibade.

⁸ Sikote naxa xungbo a fanyi ra, kono a senbe to gbo, a feri magaaxuxi naxa gira. Feri magaaxuxi naani gbete naxa bula a joxoe ra. E ya nu rafindixi dunija tunxun naanie biri ra.

⁹ Feri lanmadi naxa mini feri nde ma, a kuya folo yirefanyi biri, sogetede biri, nun boxi nde mabiri ra naxan tofan boxi birin be. ¹⁰ A naxa kuya han a te koore maleke galie xili ma. A naxa na maleke ndee nun tunbui ndee rabira boxi ma, a e maboron. ¹¹ A naxa a yete ite han koore maleke galie xa mange fan xili ma, a fa na mange xa serexe ba a yi ra, naxan nu bama loto yo loto. A man naxa a xa yire seniye nxi fan mabere. ¹² Koore maleke galie naxa lu sikote xa noe bun. Serexe naxan nu bama loto yo loto, na fan naxa kana matandi saabui ra. Feri naxa nondi wole. A xa fe naxa sooneya.

¹³ N naxa seniye nte xui me, a woyenfe a boore seniye nte be, «Yi laamatunyi naxan findixi serexe kanafe ra, tinxintareya xa gbaloe, yire seniye nxi maberefe, nun koore maleke galie lufe na noe bun, e maboron, na birin buma xi yire?» ¹⁴ A naxa n yaabi, «Xi wulu keren xi keme xi tongo suuli, na dangi xanbi, na yire seniye nxi man naseniye nma ne.»

¹⁵ N tan Daniyeli, n to nu na laamatunyi xa fe manoxunma, alako n xa a fahaamu, daali nde naxa ti n ya i naxan nun mixi maniyee. ¹⁶ N naxa mixi nde xui me keli xure ra naxan xili «Ulayi xure,» a a falama a xui itexi ra, «Yibirila, laamatunyi tagiraba a be.» ¹⁷ A naxa a maso n

na. N naxa gaaxu a ya ra ki fanyi, n nan n felen bɔxi ma. A naxa a fala n be, «Adamadi, i xa a kolon yi laamatunyi waxati dɔnxɔe nan ma fe masenma.» ¹⁸ A nu wɔyenfe n be temui naxe, n naxa matu a ra, n nan n yatagi rafelen bɔxi ma, kɔnɔ a naxa a belexe din n na, a n nakeli.

¹⁹ A man naxa a fala n be, «N xa i rakolon fe ma naxan fama rabade xɔne jɔn temui, barima waxati bara sugandi na jɔnfe ma. ²⁰ I yexee kontonyi feru firinyie naxee toxi, nee misaalixi Mede nun Perise mangɛe nan na. ²¹ Sikote xabe kanyi tan misaalixi Gireki bɔxi mangɛe nan na. Feru belebele naxan na a yatagi, na misaalixi mangɛe singe nan na. ²² Feru singe to gira, feru naani naxa mini a jɔxɔe ra. Nee misaalixi na bɔxi mangɛya naanie nan na, kɔnɔ e senbe mu gbo alo na singe.»

²³ «Na mangɛyae na jɔn, yunubitɔe xa fe kobie na kamali, mangɛe gbete kelima ne, a a yete igbo, a mixie madaxu. ²⁴ A senbe fama ne gbode, kɔnɔ na mu kelima a tan xa ma. A gbaloe magaaxuxie rabama ne, a waxɔnfe birin sɔɔneyama ne, a senbemaee nun seniyentɔe halakima ne. ²⁵ A a yete igboma ne a xa naafuli nun a xa yanfanteya xa fe ra. A mixi gbege faxama ne, naxee bɔje nu saxi. A kelima ne mangɛe xa mangɛe xili ma. Kɔnɔ na birin dangi xanbi, a fama ne halakide, halaki naxan mu kelixi adama ma. ²⁶ Na laamatunyi naxan xi xasabi xa fe falaxi, na mu kanama, kɔnɔ i xa a ragata gundo ra, barima a temui xɔnnakuye nan ma fe masenma.»

²⁷ «N tan Daniyeli, n senbe birin naxa jɔn,

n man fa fura xi wuyaxi bun ma. N to yalan, n naxa keli, n fa mangε xa walie suxu. Na laamatunyi naxa n ifu, n mu nɔ a fahaamude.»

9

Daniyeli Ala maxandife

¹ Dariyusi, Asuyerusu xa di naxan keli Mede bɔnsɔε, a naxa findi Kalidi mangε ra. ² A xa mangεya jε singe, n tan Daniyeli, n naxa a kolon kitaabui saabui ra a Alatala nu bara a fala Annabi Yeremi bε, a Darisalamu xa kasare buma nε jε tongo solofere. ³ Na na a to, n naxa sunyi suxu, n sunnun donma ragoro n ma, n te xube maso n xunyi ma, n naxa n ya rafindi n Marigi Ala ma, n a maxandi.

⁴ N naxa n Marigi Alatala maxandi yi ki, «N Marigi Ala, naxan senbe gbo, naxan magaaxu, naxan a xa saate rakamalima, naxan hinnema a xanuntenyie ra nun a fɔxirabirεe ra, ⁵ muxu bara yunubi raba, muxu bara tantan, muxu bara findi mixi jaaxi nun matandilae ra, muxu bara gbilen i xa seriyε nun i xa yaamarie fɔxɔ ra. ⁶ Muxu mu i xa konyie xui suxu, i xa namijɔnmε naxee wɔyεn i xili ra muxu xa mangεe bε, a nun muxu xa mangεdie, muxu babae, nun muxu xa jama birin bε.»

⁷ «I tan Marigi, i tinxin, kɔnɔ muxu nu bara i yanfa. To lɔxɔε muxu birin yaagixi na nan ma, Yudayakae, Darisalamukae, Isirayilakae, naxee na be, naxee na yire makuye, naxee na jamane birin i muxu rayensenxi dennaxe. ⁸ Alatala, muxu birin yaagixi, muxu xa mangεe, muxu xa mangεdie, nun muxu babae. Muxu yaagixi

barima muxu bara yunubi raba i ra. ⁹ Kɔnɔ i tan muxu Marigi Ala, i bara hinne muxu ra, i bara dije muxu ma, hali muxu to i matandi. ¹⁰ Muxu mu muxu Marigi Alatala xui suxu. Muxu mu bira a xa seriye fɔxɔ ra, a naxan masenxi a xa konyi namijɔnmɛe saabui ra. ¹¹ Isirayila jama birin bara i xa seriye matandi, muxu bara muxu makuya i ra, muxu mu i xui suxu.»

«Na nan a ra, danke naxee seɓexi Tawureta Munsa kui a bara goro muxu ma. Muxu bara Ala xa konyi Munsa xa seriye kana, na bara findi yunubi ra muxu be Ala mabiri. ¹² I naxan fala muxu xa fe ra, a nun muxu xa mange xa fe ra, naxee nu muxu yamarima, i bara na wɔyɛnyi rakamali. I bara muxu jaxankata a jaaxi ra. I naxan nabaxi Darisalamu ra, jama yo mu nu na jaxankate mooli singe soto. ¹³ Na tɔɔre birin bara muxu li alo Tawureta Munsa a masenxi ki naxe. Kɔnɔ muxu mu muxu Marigi Alatala maxandi, muxu mu gbilen muxu xa fe jaaxie fɔxɔ ra, muxu mu i xa nɔndi suxu. ¹⁴ Na nan a ra, Alatala bara yi tɔɔre ragoro muxu ma, barima muxu Marigi Alatala xa kewali tinxin, kɔnɔ muxu mu a xui suxu.»

¹⁵ «Muxu Marigi Ala, i bara i xa jama ramini Misira bɔxi ma i belexe senbema ra. Han to i xili itexi falama na xa fe ra. Kɔnɔ muxu tan bara yunubi raba, muxu bara yunubi soto. ¹⁶ Marigi, i to darixi fe tinxinxie raba ra, i xa dije Darisalamu nun i xa geya seniyenxi ma. I bɔje xa xinbeli, i naxa xɔnɔ. Muxu xa yunubie nun muxu babae xa yunubie bara Darisalamuka birin nayaagi muxu dɔxɔbooree xɔn ma.»

17 «Yakösi, muxu Marigi Ala, yandi, i xa i xa konyi xa dube suxu, i xa tin yi maxandi ra i xili fanyi xa fe ra. I xa i xa nore ragoro i xa horembanxi ma, naxan birin kanaxi. 18 N Marigi Ala, i tuli mati n na. I xa muxu xa taa kanaxi mato, i xili saxi naxan xun ma. Muxu mu i maxandima muxu xa kewali tinxinxie xa saabui ra. Muxu i maxandima i xa kinikini xungbe nan saabui ra. 19 Marigi, i xa muxu xa dube suxu. Marigi, i xa dije. Marigi, i xa i jengi sa muxu xon ma. N Marigi Ala, i naxa dugundi, fe nde raba i xili fanyi xa fe ra, barima i xili saxi yi taa nun yi pama nan xun ma.»

20 N naxa woyen n Marigi Alatala be, n naxa n ma yunubie nun Isirayila pama xa yunubie masen a be. N man naxa n Marigi Alatala maxandi a xa geya seniyenxi be. 21 N to nu na Ala maxandife, Yibirila, n maleke naxan to n ma xiye singe kui naxa fa a gi ra keli koore ma nunmare serexe ba temui. 22 A naxa n xaran yi woyenyi ra, «Daniyelî n bara fa yakösi alako i xa fahaamui soto. 23 I to Ala maxandi folo tun, Ala naxa n xee alako n xa masenyi ti i be, barima Ala xanuntenyi nan na i ra. I xa yi woyenyi rame, i xa yi laamatunyi fahaamu.»

24 «Ala bara nate tongo
i xa pama nun i xa taa seniyenxi
xa lu konyiya kui loxoxun tongo solofere bun ma,
alako e xa fe paaxie nun e xa yunubie xa dan.
Na waxati bun ma e e xa yunubi sare fima ne,
e Ala xa tinxinyi soto naxan mu jonma abadan.
Na kui, laamatunyi nun namijonme xa woyenyi
kamalima ne,

Ala man gbilen a xa yire seniyeŋxi.

²⁵ I xa a kolon, i xa a fahaamu.

Darisalamu tife yaamari ma temui naxe,
han mange sugandixi fa temui,
loxoxun solofere nan dangima.

Beenun loxoxun tongo senni nun firin xa dangi,
taa nun a tete fama ne tide,
hali na fa rabama toore nan na.

²⁶ Na loxoxun tongo senni nun firin dangi xanbi,
e Ala xa mixi sugandixi faxama ne,
mixi yo mu a xun mafalama.

Na dangi xanbi, mange nde xa jama fama ne,
a na taa nun na yire seniyeŋxi kana.

Na gbaloe mixie terennama ne,
alo banbaranyi mixie terennama ki naxe.

Gere jaaxi mu jonma han a jon waxati naxan
natexi.

²⁷ Na mange fama ne saate xiride a tan nun mixi
gbegbe tagi loxoxun keren bun ma.

Na loxoxun tagi, a tonyi doxoma ne serexe bafe
ma.

A xa kane kamalima fe raharamuxi jaaxi ndee
nan na.

A luma ne na fe birin kui han a faxa temui, alo
a natexi ki naxe.»

10

Daniyeli xa xiye saxan nde

¹ Perise mange Sirusi xa mangeya je saxan nde
ra, Ala naxa masenyi nde so Daniyeli yi ra, naxan
xili Beletesasari. Masenyi hagige nan nu na ra,
a gere belebele nan ma fe masenma. Daniyeli
naxa na me, a na xiye fahaamu.

² Na temui, n tan Daniyeli, n naxa loxoɔxun saxan naba sunnunyi kui. ³ N mu donse fanyi yo don, n mu sube don, n mu weni min, n mu ture xiri ɲoɔxunme yo maso n ma, han na loxoɔxun saxan kamali temui naxe.

⁴ Kike singe xi moɔoɲen nun naani nde ra, n nu na Tigiri xure de ra. ⁵ N to n ya rakeli, n naxa mixi nde to, dugi fiixe fanyi ragoroxi a ma, a tagi ixirixi beleti xeema daaxi ra naxan keli Ufasi. ⁶ A fate nu yanbama alo diyaman geme, a yatagi alo seyamakonyi, a yae alo te, a belexee nun a sanyie alo yoxui fanyi. A xui nu luxi ne alo galanyi.

⁷ N tan, Daniyeli, n keren nan na laamatunyi toxi. Mixi naxee nu na n seeti ma, e mu laamatunyi to, kono gaaxui naxa e suxu, e naxa e gi, e sa e noɔxun. ⁸ N naxa lu naa n keren. N to na laamatunyi fanyi to, n naxa matu a ra, n yatagi fan naxa masara. ⁹ N to na mixi woɔyen xui me, n naxa n felen boxi ma, n de naxa ixara. ¹⁰ Belexee nde to din n na, n naxa n felen, n xinbi nun n belexee xun na, kono n fate birin nu serenfe n ma.

¹¹ A naxa a masen n be, «Daniyeli, mixi xanuxi, i xa n ma masenyi fahaamu. Keli, i ti, barima n xeexi i tan nan ma.» A to na fala n be, n naxa keli n serenfe ra. ¹² A naxa a masen n be, «Daniyeli i naxa gaaxu, barima i to wa fahaamui fenfe yete magoroe kui Ala ya i, Ala bara i xa maxandi suxu. N faxi be na nan ma. ¹³ Kono Sentane xa maleke naxan na Perise boxi ma, a naxa ti n ya ra xi moɔoɲen nun keren, han Mikayeli, Ala xa malekee xa mange xungbe nde, naxa fa n malide. Na kui n bara bu Perise mangee yire, ¹⁴ kono yakosi n bara fa i rakolonde fe ma naxan

fama rabade i xa jama ra temui naxan sa fama, barima laamatunyi keren luxi na waxati xa fe ra.»

¹⁵ A to nu na woyenfe n be, n naxa n yatagi rafelen boxi ma, n dundu yen. ¹⁶ Na xanbi, adamadi maniyε nde naxa fa, a a belexe din n de kiri ra. N naxa n de rabi, n fa a fala na be, «N marigi, na laamatunyi bara n yatagi masara, a n matu a ra. ¹⁷ N tan i xa konyi di woyenma n marigi ra di? N senbe birin bara jon, jengife yati bara xoxoxo n be.»

¹⁸ Na temui na adamadi maniyε naxa a belexe din n na a firin nde ra, n fa senbe soto. ¹⁹ A naxa a masen n be, «Ala Xanuntenyi, i naxa gaaxu, i boxe xa sa. Limaniya gben, i i senbe so.» A to na fala n be, n naxa senbe soto keren na. N naxa a fala a be, «N marigi, i xa i xa masenyi ti n be, barima n bara senbe soto i saabui ra.»

²⁰ A naxa a masen n be, «N faxi i yire fe naxan ma i a kolon? Yakosi n xa gbilen, n xa sa Perise mange gere. N na siga, Gireki mange fama ne. ²¹ Wo xa mange Mikayeli gbansan na n malife na gere kui. Kono beenu n xa siga, n xa nondi buki masenyi masen i be.»

11

Maleke xa masenyi Daniyeli be

¹ «N to nu na Mede mange Dariyusi malife a xa mangeya je singe ra. ² Yakosi n xa nondi fala i be. Mange saxan fama ne Perise yamaride. Mange naani nde fama ne naafuli gbegbe sotide dangife booree ra. A na senbe soto temui naxe

a naafuli ki ma, a kelima ne Gireki mangeya xili ma.»

³ «Kono mange senbema nde fama ne kelide, a boxi yamari senbe belebele ra. Naxan yo a kenene, a na rabama ne. ⁴ Kono na dangi xanbi, a xa mangeya fama ne kanade, a rayensen dunija birin ma. A mu luma a bonsoe be, a mu findima mangeya senbema ra alo a singe. A xa mangeya bama ne a yi ra, a lu mixi gbetee be.»

⁵ «Mange naxan na yirefanyi ma, na findima ne senbema ra, kono a xa mangedi nde fa senbe sotode dangife a tan na, a boxi yamari noe xungbe ra.»

⁶ «Ne ndee na dangi, mange naxan na yirefanyi ma, a fama ne a xa di gine fide mange ma naxan na koola ma, alako saate xa lu e tagi. Kono na gine senbe mu a ikuyama. A tan yo, a xa mori yo, a baba yo, nun a xa mixi birin bonoma ne. ⁷ Na gine xa di nde fama ne kelide, a fa findi a baba joxoe ra. A fama ne node na mange ra naxan na koola ma, a findi senbema ra. ⁸ A e xa kuyee nun e xa xema nun gbeti birin xaninma ne Misira boxi ma. A makuyama ne koola mange ra je ndee bun ma. ⁹ Mange naxan na koola ma, na yirefanyi mange gerema ne, a fa gbilenma a xonyi.»

¹⁰ «Na mange naxan na koola ma, na xa die soori gbegbe malanma ne, e xa gere ti a ifure ra alo banbaranyi dinma boxi ra ki naxe. E fama ne gere ti ra han e tan nun e yaxuie xa naaninyi ra. Na dangi xanbi, e man gbilenma ne e xonyi.

¹¹ Mange naxan na yirefanyi ma, na fama ne xonode, a mini koola mange xili ma, soori gbegbe

na naxan yi ra. A na nɔ na sɔɔri gali ra temui naxe, ¹² a e xaninma ne konyiya kui. A a yete igboma ne na xa fe ra. A sɔɔri wulu wulu faxama ne, kɔnɔ a mu xunnakeli yo sɔtɔma.»

¹³ «Mange naxan na kɔɔla ma, a sɔɔri gbegebe malanma ne dangife a naxan singe malan na. Ne ndee na dangi, a man gere tima ne sɔɔri nun naafuli gbegebe ra. ¹⁴ Mixi gbegebe fama ne kelide yirefanyi mange xili ma. I xa mixi kalabante ndee kelima ne alako laamatunyi xa kamali, kɔnɔ a mu sɔɔneyama e be. ¹⁵ Mange naxan kelima kɔɔla ma, a bendɛ malanma ne tete seeti ma alako a xa nɔ taa makantaxi masɔtɔde. Boore xa sɔɔri fanyie mu nɔma e yete makantade, e fama lude e yaxuie nan belexe. ¹⁶ Mange naxan kelima kɔɔla ma, na fama ne a waxɔnfe birin nabade a yaxuie ra. A na ti na bɔxi tofanyi ma, a wama naxan yo rabafe, a nɔma ne na ra.»

¹⁷ «A nate tongoma ne a xa na bɔxi yamari a senbe birin na, a lanyi xiri a nun na mange. A a xa di gine nde soma ne a yi ra, alako a xa nɔ na mangeya sɔtɔde, kɔnɔ na mu sɔɔneyama. ¹⁸ Na dangi xanbi, a katama ne bɔxie sɔtɔde naxee na baa de ra. A ndee sɔtɔma ne, kɔnɔ sɔɔri mange nde a xa yete igbɔna kanama ne, a a rayaagi. ¹⁹ Na nan a niyama, a gbilen a xɔnyi, a xa taa makantaxie na dennaxe. Na kui a senbe kanama ne, a bira, a mu kelima sɔnɔn.»

²⁰ «Mange naxan tima na xanbi ra, na duuti maxili jaaxi nde xeema ne bɔxi yire nde ma, dennaxe tofan a birin be. A mu buma, na mange fan birama ne, kɔnɔ a xa bire mu fatanma gere xa ra, xa na mu a ra xɔnnanteya.»

21 «Mixi jaaxi nde tima ne a joxce ra, naxan mu fatanxi mange xabile ra. A soma ne boxi ra bojesa temui, a mangeya masoto yanfanteya ra. 22 Soori gali katama ne node a ra, kono a e birin faxama ne, e tan nun mange saate na e nun naxan tagi. 23 A tan nun naxee yo saata, a fama ne nee yanfade. Na kui, hali a xa gali mu gbo, a senbe sotoma ne. 24 A man soma ne boxi fanyie kui, a naafuli birin ba bannae yi ra, a a so a xa mixie yi ra. A fe rabama ne a babae nun a benbae singe mu nu naxan naba. A na birin nabama yanfanteya nan na waxati nde bun ma.»

25 «A soori gali belebele rakelima ne, e xa a senbe masen yirefanyi mange be. Soori gali belebele luma ne na mange fan yi ra, kono e mu tima koola mange ya ra yanfanteya saabui ra. 26 Mange naxan kelima yire fanyi ma, a xa mixie nan yati fama a yanfade. A yaxuie geenima ne, e a xa soori gbegbe faxa. 27 Na mange firinyi fama ne lude yire keren, e xa e boore tooro. E wule falama ne e boore be, kono e bore faxafe mu sooneyama han waxati sugandixi xa a li. 28 Koola mange gbilenma ne a xonyi a nun naafuli belebele ra. A kelima ne saate seniyenxi xili ma, a fa gbilen.»

29 «Waxati na kamali, a man sigama ne yirefanyi ma gere sode. Kono yi biyaasi mu luma alo a singe. 30 Mixie fama ne kunkuie kui a gere de kelife sogegorode. E na no a ra, a man gbilen a xonyi. A xa xone kui, a fe jaaxi rabama ne mixie ra naxee na saate seniyenxi kui, kono naxee na saate seniyenxi rabejin, a fe fanyi rabama ne nee

tan be.»

³¹ «A soorie yamarima ne, e xa horomobanxi kana. Na kui serexe mu bama loxo birin alo a nu darixi raba ra ki naxe. Yaxuie fama ne fe haramuxi rabade menni. ³² A saate kanee sotoma ne wule matoxoe ra, konoo naxee tan e Marigi Ala kolon, nee tondima ne. ³³ Lonnilae jama xaranma ne, konoo e yaxuie fa e faxade santidegema nun te ra, xa na mu a ra e e xanin konyiya kui, e e xa se birin ba e yi ra. ³⁴ Ndee fama ne lonnilae malide, konoo a gbegebe e yanfama ne. ³⁵ Lonnila ndee birama ne, alako e xa seniyen toore saabui ra beenun waxati xa kamali.»

³⁶ «Na mange fama ne a waxonfe rabade. A a yete itema ne, a a yete igbo dangife alae birin na, a woyenyi magaaxuxi fala Ala xili ma, naxan gbo alae birin be. A na fe mooli birin nabama ne han Ala xa xone xa waxati xa kamali. ³⁷ A mu ala yo binyama, hali a babae gbee nun a xa ginnee gbee. A mu ala yo binyama barima a a yete igboma ne dangife e birin na. ³⁸ A xa taa makantaxie findima ne a xa alae ra, a fa e batu xema, gbeti, gema tofanyie, nun naafuli mooli birin na. A babae mu nu darixi na fe mooli ra. ³⁹ A gere tima bonsoe nde xa ala nan xa mali ra. A mixi binyama ne naxan a yete magoroma a be, a a niya mixi gbegebe xa lu e fan bun ma. A boxie itaxunma ne mixie ma naxee kobiri soma a yi ra.»

⁴⁰ «Waxati donxoe na a li, yirefanyi mange kelima ne koola mange xili ma. Mange fama ne kelide koola ma, a din boore ra alo banbaranyi dinma boxi ra ki naxe. Soori ragisee, soe ragie,

nun kunkui gbegbe na a yi ra. ⁴¹ A fama ne bɔxi ma dennaxe tofan dangi bɔxi birin na, mixi wuyaxi halaki, kɔnɔ Edon, Mowaba, nun Amoni kuntigie e yete sɔtɔma ne. ⁴² Bɔxi gbegbe luma ne a xa nɔe bun ma, hali Misira, a mu nɔma a yete sɔtɔde a yi. ⁴³ A Misira xɛema, gbeti, nun naafuli birin tongoma ne. Libiyakae nun Etiyopikae fan birama ne a fɔxɔ ra. ⁴⁴ Kɔnɔ xibaaru naxan kelima sogetede nun kɔɔla biri ra, na fama ne a magaaxude han a siga a bɔɔe texi ra, a xa pama wuyaxi halaki. ⁴⁵ A a xa mange leele tima baae nan longori ra, geya seniye nxi mabiri naxan tofan geya birin be. Faxe a tɛrennama menni ne, mixi yo mu fa a malide.»

12

Maleke xa masenyi rapɔnyi

¹ «Na waxati, maleke mange Mikayeli kelima ne, maleke naxan i xa pama makantama.

Na findima waxati xɔrɔxɔe nan na,
naxan maniye singe mu nu to,
kabi pamanee folɛ han yakɔsi.

Na waxati, naxee xilie seɓexi buki kui,
e kisi sɔtɔma ne.

² Mixi gbegbe naxee faxaxi e na gaburi kui,
e kelima ne.

Ndee sigama ne ariyanna,
ndee siga yahannama yaagi kui.

³ Lɔnnilae yanbama ne alo koore xɔri,
karamɔxɔ tinxinxi naxee pama rafama tinxinyi
ma,
nee yanbama ne alo tunbuie,
naxee mu xubenma abadan.»

⁴ «Daniyeli, i xa yi masenyi findi gundo ra. Yi buki ragali han waxati rapɔnyi. Na temui mixi gbegbe a xaranma ne, e xa fahaamui xun masa.»

⁵ N tan Daniyeli, n naxa xeme gbete firin to xiye kui. Keren tixi xure de ra be biri, boore tixi naakiri ma. ⁶ Keren naxa xeme maxɔrin naxan nu na xure xun ma, dugi fiixe ragoroxi naxan ma, «Na fe magaaxuxie jɔnma temui mundun?»

⁷ Dugi fiixe kanyi, naxan nu tixi xure xun ma, na naxa a belexe firinyie ite koore ma, a fa a fala, «N bara n kali Ala xili ra naxan na abadan, yi fe xa bui, waxati saxan nun a tagi nan a ra. A fama kamalide jama seniyeɛxi senbe na jɔn temui naxe.» ⁸ N na me ne, kɔnɔ n mu a fahaamu. N naxa a maxɔrin, «N marigi, yi fe jɔnma di?» ⁹ A naxa n yaabi, «Daniyeli, siga, barima yi masenyi gundo na a ra, a nɔxunxi han waxati rapɔnyi. ¹⁰ Mixi wuyaxi seniyeɛnma ne, e fiixe, nɔxɔe birin ba e ma. Kɔnɔ mixi jaaxie mu sese fahaamuma, e luma ne fe jaaxi raba ra. Lɔnnilae tan fahaamui sɔtɔma ne.»

¹¹ «Lɔxɔ yo lɔxɔ sereɛe dan temui ma, han fe raharamuxi dɔnɔxɔe raba temui, xi wulu keren, xi keme firin tongo solomanaani nan na e tagi.

¹² Seɛwe na mixi be naxan a tun nabexima han xi wulu keren, xi keme saxan, xi tongo saxan a nun suuli xa kamali. ¹³ I tan Daniyeli, i xa i tun nabexi han a jɔnma temui naxe. Na temui i fama ne i malabude, i man gbilen keli ra alako i xa i ke sɔtɔ saamin ti lɔxɔe.»

Soso Kitaabuie: Tawureta, Yabura, Inyila
The Holy Bible in the Susu language of Guinea (Soso
Kitaabuie: Tawureta, Yabura, Inyila Bible)

copyright © 2015 Mission Évangélique Réformée Néerlandaise et les
Traducteurs Pionniers de la Bible

Language: Susu

Contributor: Mission Évangélique Réformée Néerlandaise

This translation is made available to you under the terms of the Creative
Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it
in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.
Pictures included with Scriptures and other documents on this site are
licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,
please contact the respective copyright owners.

2020-11-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

f1d08866-ea3e-5b9b-b506-e7690c5c61d2